



Miljø- og  
Fødevareministeriet  
Miljøstyrelsen

# Bæredygtig skovdrift

Vejledning  
om tilskud til skov med  
biodiversitetsformål

-

2018





## Kolofon

### **Bæredygtig skovdrift**

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål - 2018

Denne vejledning er udarbejdet i 2018 af Miljø- og Fødevareministeriet  
- Miljøstyrelsen

Foto: Katrine Hahn Kristensen

### **Miljø- og Fødevareministeriet Miljøstyrelsen**

Haraldsgade 53  
2100 København Ø  
Tlf.: 7254 4000  
mst@mst.dk  
www.mst.dk

# Indhold

1.	<b>Indledning</b>	5
2.	<b>Ordningens formål</b>	5
3.	<b>Administration af ordningen</b>	5
4.	<b>Afsatte midler og finansiering</b>	5
5.	<b>Ansøgningsfrist</b>	6
6.	<b>Hvem kan søge om tilskud</b>	6
7.	<b>Hvordan søger du om tilskud</b>	6
8.	<b>Hvad gives der tilskud til</b>	8
9.	<b>Tilskuddets størrelse</b>	10
10.	<b>Betingelser for tilsagn om tilskud</b>	10
11.	<b>Afgørelse om tilsagn om tilskud eller afslag, herunder prioritering</b>	14
12.	<b>Sagsbehandlingstid</b>	15
13.	<b>Anmodning om tilskud</b>	15
14.	<b>Klageadgang</b>	16
15.	<b>Særligt om opretholdelse af aktiviteter</b>	16
16.	<b>Ændring af aktiviteter</b>	16
17.	<b>Overdragelse af tilsagn</b>	17
18.	<b>Aktiviteter opgives</b>	17
19.	<b>Udbetaling af tilskud</b>	17
20.	<b>Nedsættelse og tilbagebetaling af tilskud og bortfald af tilsagn</b>	19
21.	<b>Kontrol på stedet</b>	19
22.	<b>Straffebestemmelser og svig</b>	20
23.	<b>Force majeure</b>	20
24.	<b>Styrelsens brug af data</b>	21
25.	<b>Lovgrundlag</b>	21
	<b>Bilag 1. Ordforklaring</b>	23
	<b>Bilag 2. Træarter i skovnaturtyperne</b>	25

<b>Bilag 3. Tilskudsberettigede udgifter og indhentning af tilbud</b>	<b>26</b>
<b>Bilag 4. Ekstensiv drift</b>	<b>30</b>
<b>Bilag 5. Hjemmehørende træarter</b>	<b>31</b>
<b>Bilag 6. Arter, der kan optræde invasivt og hvor der kan søges tilskud om rydning</b>	<b>32</b>
<b>Bilag 7. Miljøstyrelsens lokale tilskudsenheder</b>	<b>33</b>

# 1. Indledning

Denne vejledning skal du bruge, når du ønsker at søge om tilskud til skov med biodiversitetsformål. Her finder du oplysninger om tilskudsordningens formål, hvem der kan søge, hvad du kan søge til, hvordan du søger tilskud, om de forskellige betingelser der gælder for at få tilskud og hvordan Miljøstyrelsen behandler og kontrollerer din ansøgning. Vejledningen beskriver mulighederne for at søge tilskud til særlig drift af skove med biodiversitetsformål. Tilskudsmulighederne dækker både skov med kortlagte Natura 2000 skovnaturtyper og andre skovområder, der kan give værdifulde levesteder for biodiversiteten.

Tilskudsordningen kan søges af private ejere af skov og kommuner med skov i Natura 2000 områderne.

På styrelsens hjemmeside [www.mst.dk](http://www.mst.dk) kan du finde flere oplysninger om ordningen, links til at ansøge og information om, hvordan du følger din sag under forløbet. I vejledningen anvendes en række begreber, som er forklaret nærmere i bilag 1.

## 2. Ordningens formål

Formålet med tilskud til skov med biodiversitetsformål er at bidrage til, at sikre stabile levesteder for de arter, som er tilknyttet skov. Tilskud til skov med biodiversitetsformål er en del af aftalen om Naturpakken. Danmark har en forpligtelse til at beskytte truede dyre- og plantearter og mange af disse arter er knyttet til levesteder i skove. Det er nødvendigt at tage særlige hensyn i skovdriften, for at sikre levestederne for biodiversiteten. I skov med biodiversitetsformål tages de nødvendige hensyn, ved at skabe muligheder for ekstensiv skovdrift, skovgræsning, bevaring af gamle træer og genetablering af naturlig vandstand.

## 3. Administration af ordningen

Miljøstyrelsen administrerer ordningen og træffer afgørelse om tildeling af tilskud. Miljøstyrelsen modtager ansøgninger om tilskud til skov med biodiversitetsformål, prioriterer ansøgningerne og træffer afgørelse om tildeling af tilskud efter høring af kommuner, udbetaler din støtte og kontrollerer dine aktiviteter. Denne vejledning og andre oplysninger om tilskud til skov med biodiversitetsformål findes på styrelsens hjemmeside [www.mst.dk](http://www.mst.dk).

Du er velkommen til at kontakte styrelsen, hvis du har spørgsmål på tlf. 72 54 40 00, på [mst@mst.dk](mailto:mst@mst.dk) eller de lokale tilskudsenheder (bilag 7).



**Miljø- og Fødevareministeriet**  
Miljøstyrelsen

I det følgende er Miljøstyrelsen anført som *styrelsen*.

## 4. Afsatte midler og finansiering

Til ansøgningsrunden på ordningen i 2018 er der afsat i alt 17 mio. kr. til skov med biodiversitetsformål. Aktiviteterne finansieres af EU's landdistriktsmidler, og er underlagt EU's regelsæt om udvikling af landdistrikter.

## 5. Ansøgningsfrist

Styrelsen kan modtage din ansøgning i perioden fra den 2. maj 2018 til den 2. juli 2018. Din ansøgning skal være modtaget i styrelsen senest den 2. juli 2018 kl. 23:59.

Hvis din ansøgning modtages efter ansøgningsfristen, vil den ikke blive behandlet, og den vil ikke blive overført til en eventuel næste ansøgningsrunde.

## 6. Hvem kan søge om tilskud

Tilskuddet kan søges af og ydes til:

- Private ejere af skov. En privat ejer kan både være en person, et selskab, en fond, forening eller lignende. Det er kun den ejer, der står som ejer af skovarealet i Tingbogen eller dokumenteret via skøde, der kan søge om tilskud i henhold til denne tilskudsordning. Hvis skovarealet ejes af flere personer, et selskab, en fond, en forening eller lignende, skal der over for styrelsen udpeges en person, der kan godtgøre at repræsentere hele ejerkredsen.
- Kommuner med skov i Natura 2000 områder. Kommuner kan kun søge tilskud til aktiviteter, der har til formål at sikre Natura 2000 skovnaturtyper.

Skovejeren eller kommunen må ikke i forvejen være forpligtiget overfor offentlig myndighed til aftaler om skov med biodiversitetsformål på de samme arealer.

Der kan ikke søges om tilskud til kriseramte virksomheder, som defineret i EU-retningslinjerne for statsstøtte til landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter 2014-2020.

### Tilsagnshaver

Tilsagnshaver er den der:

- søger om tilsagn om tilskud,
- modtager tilsagnet,
- er ansvarlig for, at aktiviteterne gennemføres,
- søger om udbetaling af tilskuddet og
- modtager tilskuddet.

## 7. Hvordan søger du om tilskud

Procedure for indsendelse af ansøgningseskema er beskrevet i ansøgningsblanketten, som kan findes via styrelsens hjemmeside [www.mst.dk](http://www.mst.dk). Ansøgningen udfyldes af ejer, eller ejer kan give en konsulent fuldmagt til at udfylde og underskrive ansøgningen. Fuldmagten skal vedlægges ansøgningen.

Hvis du ansøger med dit CPR-nr. opfordres du til at sende din ansøgning med sikker e-mail. Hvis du ikke kan sende med sikker e-mail fra din egen e-mail, kan du sende din ansøgning via din e-boks med vedhæftet ansøgningsblanket og bilag. Du skal adressere din ansøgning via e-boks til Miljøstyrelsen og skrive "Ansøgning om Skov med biodiversitetsformål" i såvel emnefeltet og tekstfeltet.

En ansøgning kan indeholde flere aktiviteter, som ligger indenfor det samme fysiske sammenhængende skovområde. Området kan godt bestå af flere ejendomsnumre. Indtegning af areal på kortbilag og arealopgørelse skal være eksklusiv areal, der ikke kan opnå støtte, fx skovveje og søer.

Ansøgningen skal vedhæftes de bilag, som styrelsen forlanger til brug for sagsbehandlingen, herunder følgende:

- *Indtegning af alle ansøgte aktiviteter i MiljøGIS. Dette gælder aktiviteterne: Areal med ekstensiv skovdrift for gammel eg og bøg hhv. øvrig løv; areal med skovgræsning; areal med naturlig vandstand; areal med træer til naturligt henfald; areal med rydning af uønsket opvækst; og areal med særlig indsats for arter.*
- *Oversigtskort, der viser skovens beliggenhed og arealets beliggenhed i skoven (pdf fra MiljøGIS).*
- *Detailkort der viser det ansøgte areal i hele sin udstrækning (pdf). Som baggrundskort skal der*

anvendes et forårsluftfoto uden blade på træerne. Målestoksforholdet skal ligge indenfor intervallet 1:2.000 til 1:5.000.

- For arealer med kortlagte Natura 2000-skovnaturtyper skal disse fremgå af kortet.
- For arealer med HNV-skov med score  $\geq 8$  skal disse fremgå af kortet.
- For ansøgninger, hvor grønne driftsplaner indgår, skal relevante dele af den grønne driftsplan være vedlagt ansøgningen.
- *Detailkort med indtegning af elforsyning, drikkevandsforsyning og fangfold for tilskud til forberedelse af skovgræsning.*
- *Liste med angivelse af træart, diameter og positioner (UTM/EUREF89) for træer til naturligt henfald.*
  - De præcise positioner kan efter aftale eftersendes i forbindelse med anmodning om tilskud, hvis registreringen først udføres efter tilsagn er givet. Bemærk, at der efter tilsagnet ikke kan udbetales tilskud til flere eller større træer end ansøgt.
- *Specificeret budget og mindst 2 bindende tilbud ved ansøgning om tilskud til følgende opgaver:*
  - Forberedelse til skovgræsning.
  - Forberedelse af naturlig vandstand.
  - Rydning af uønsket opvækst.
  - I tilbuddene skal de enkelte aktiviteter være prissat særskilt med enhedspriser og omfang.
- *Nødvendige tilladelser og dispensationer fra offentlige myndigheder, se afsnit 10.*
- *Eventuel fuldmagt til en konsulent.*

### **Arealets indtegning og nøjagtighed**

Det digitale kort skal indtegnes via MiljøGIS. Indtegningen i MiljøGIS skal være modtaget senest samtidig med indsendelsen af ansøgningen, idet der lukkes for muligheden for at indtegne efter ansøgningsfristen. Bemærk, at det ikke længere er muligt at indsende GIS-filer med indtegninger pr. mail. Vejledning i brug af MiljøGIS findes på <https://miljoegis3.mim.dk/spatialmap?profile=privatskovtilskud>.

Tilskud til ekstensiv skovdrift, skovgræsning og naturlig vandstand er arealbaserede, dvs. at der udbetales støtte på grundlag af arealets størrelse, og det er derfor vigtigt at du indtegner præcis det areal, du søger tilskud til. Hvis der ikke er overensstemmelse mellem det indtegnede areal og det areal du har anført i ansøgningen, vil du få et høringsbrev fra os, hvor du bliver bedt om enten at nedskrive arealet i ansøgningen eller gøre din GIS-indtegning mindre.

Tilskud til rydning af uønsket opvækst, forundersøgelse og fysisk etablering af naturlig vandstand, forberedelse til skovgræsning og særlig indsats for arter er investeringsbaserede, hvilket betyder at der udbetales et engangstilskud. Der er ikke samme krav til præcision for denne type tilskud.

Tilskud til bevaring af træer til naturligt henfald, indtegnes som et areal, der omfatter alle træer til naturligt henfald. Der er ikke samme krav til præcision for dette areal. De præcise positioner på træerne kan, efter aftale, indtegnes efter der er givet tilsagn.

Alle træer, hegn mm. skal være let genfindelige i skoven, for at lette driften og opfylde forpligtelserne. Tilskudsarealer skal i ansøgningen og i anmodninger om udbetaling af tilskud være opgjort med to decimalers nøjagtighed. Bemærk, at der ved afrunding til 2 decimaler, rundes der altid ned.

### **Kvittering for ansøgning**

Du vil modtage en automatisk kvitteringsmail når styrelsen har modtaget din ansøgning. Hvis du har sendt din ansøgning og ikke modtaget et uddybende kvitteringsbrev med sagsnummer for ansøgningen inden for 6 uger, bør du kontakte styrelsen, for at sikre, at din ansøgning er modtaget i styrelsen.

### **Behandling af ansøgninger**

Styrelsen kontrollerer, om alle nødvendige oplysninger indgår i ansøgningen, og om arealet overholder støtteberettigelseskriterierne og de forpligtelser, som stilles til tilskuddet. Ved behov for supplerende oplysninger om ansøgningen, vil styrelsen kontakte dig eller din konsulent. Hvis en ansøgning er særlig mangelfuld, kan den ikke behandles, og vil blive returneret til dig uden videre behandling.

Styrelsen kan i særlige tilfælde stille vilkår om, at yderligere arealer medtages i tilsagnet, hvis arealet er særligt svært at afgrænse fra den omkringstående bevoksning. De medtagne arealer skal efter styrelsens konkrete vurdering have potentiale for at kunne udvikle sig til naturmæssigt værdifulde skovarealer.



Som et led i sagsbehandlingen vil der blive foretaget en høring af kommunen, for de lovområder der hører herunder, bl.a. arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ikke-fredskovspligtige skovarealer. På baggrund af sagsbehandlingen giver styrelsen helt eller delvist tilsagn eller afslag til en ansøgning.

## 8. Hvad gives der tilskud til

Der gives tilsagn om tilskud til aktiviteter, som bevarer eller fremmer biodiversiteten på bestemte skovarealer. Der er mulighed for at kombinere flere biodiversitetsfremmende aktiviteter (se Tabel 1). Tilskudsordningen kan for samme arealer kombineres med tilskudsordningen for privat urørt skov, såfremt de ansøgte aktiviteter understøtter formålet med urørt skov (se Tabel 1).

### **Ekstensiv skovdrift**

Du kan søge om arealtilskud til ekstensiv skovdrift, som omfatter naturlig foryngelse og stævning, begrænset jordbearbejdning, fremme af karakteristiske og hjemmehørende træarter og bevaring af dødt ved mm.

### **Skovgræsning inklusiv forberedelse**

Du kan søge om arealtilskud til skovgræsning, hvis det konkret vurderes, at arealet har naturmæssigt gavn af græsningsdrift. Tilskud til forberedelse til skovgræsning er kun mulig i kombination med arealtilskud til skovgræsning.

### **Naturlige vandstand, inklusiv forundersøgelse**

Du kan søge om arealtilskud til naturlige vandstand, hvis det konkret vurderes, at arealet har naturmæssigt gavn af hævede vandstand, herunder også tilgrænsende skovarealer, der bliver påvirket af hævet vandstand. Omfanget af påvirkningen skal være dokumenteret i en teknisk forundersøgelse. Du kan søge om tilskud til forundersøgelse og den fysiske etablering af naturlige vandstand.

### **Bevaring af træer til naturligt henfald**

Du kan søge om tilskud til bevaring af 5-20 hjemmehørende træer pr. hektar til naturligt henfald. Træerne skal registreres med GPS-positioner og markeres fysisk, så de kan lokaliseres. Maksimalt 50 % af de træer, der ansøges om tilskud til, må stå i de yderste 20 meter af skoven (skovbryn).

### **Rydning af uønsket opvækst, herunder arter der optræder invasivt**

Du kan søge om tilskud til rydning af uønsket opvækst, herunder arter, der optræder invasivt, hvis det konkret vurderes, at arealet har større naturmæssig gavn af rydning, end af den nuværende tilstand. Vurderingen vil for Natura 2000-skovnaturtyper tage udgangspunkt i Natura 2000-handleplanen.

### **Særlig indsats for arter som er beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver**

Du kan søge om tilskud til indsatser for Bilag IV arter<sup>1</sup> både i og udenfor Natura 2000-områder, baseret på udtalelser fra relevante myndigheder.

---

<sup>1</sup> <http://mst.dk/natur-vand/natur/international-naturbeskyttelse/eu-direktiver/naturbeskyttelsesdirektiver/bilag-iv-arter/>.

Tabel 1. Kombinationsmuligheder for tilskud baseret på aktiviteter med biodiversitet som formål.

Tilskudsbaseret aktivitet	Ekstensiv skovdrift	Skovgræsning	Bevaring af træer	Naturlig vandstand	Rydning af uønsket opvækst	Særlig indsats for arter
Ekstensiv skovdrift		÷	✓	✓*	✓	✓
Skovgræsning			✓	✓*	✓	✓
Bevaring af træer				✓	✓	✓
Naturlig vandstand					✓	✓
Rydning af uønsket opvækst						✓
Urørt skov (anden ordning)	÷	✓*	÷	✓*	✓	✓

\* Der kan søges om kompensation af fakturabaserede udgifter, men ikke for tab af indkomst som allerede er dækket af arealtilskud til anden aktivitet.

Styrelsen har fastsat et minimumsbeløb på 10.000 kr., hvorunder der ikke gives tilsagn.

Der ydes ikke tilskud til aktiviteter der allerede er dækket af lignende tilsagn om tilskud med tilsvarende forpligtelser, for eksempel offentlige tilskud.

Der ydes ikke tilskud til aktiviteter, der er pligt til at foretage i henhold til skovloven, anden lovgivning eller tinglyste servitutter. Det kan eks. være en fredning, en skovlovsaftale eller en beskyttelse af træbevoksede moser efter naturbeskyttelseslovens § 3<sup>2</sup>.

Der ydes ikke fuldt tilskud, hvis styrelsen vurderer, at en eksisterende beskyttelse af arealet delvist kan sidestilles med denne ordning.

Der kan ikke ydes tilskud til aktiviteter med tilskudsberettigede udgifter, der er påbegyndt, inden der er givet tilsagn om tilskud. Dette gælder forberedelse til skovgræsning, forberedelse og etablering af naturlig vandstand, rydning af uønsket opvækst og særlig indsats for arter.

<sup>2</sup> Det er i hvert enkelt tilfælde kommunen, der på styrelsens forespørgsel foretager en vurdering af, om et skovareal er omfattet af en beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

## 9. Tilskuddets størrelse

Tabel 2. Oversigt over tilskudssatserne for de forskellige tilskudsformer.

Tilskudsberettiget aktivitet	Tilskudssats	Udbetalingsperiode	Varighed
Ekstensiv drift af skov med hjemmehørende træarter			
· Gammel bøg og eg <sup>1)</sup>	800 kr/ha/år	20 år	20 år
· Øvrig løv <sup>2)</sup>	450 kr/ha/år	20 år	20 år
Skovgræsning	1480 kr/ha/år	5 år	5 år
Forberedelse til skovgræsning	100 % af de tilskudsberettigede udgifter, dog loft for hegn.	Engangsbetaling	<sup>3)</sup>
Naturlig vandstand	300 kr/ha/år	20 år	Varig
Forberedelse til naturlig vandstand (forundersøgelse og fysisk etablering)	100 % af tilskudsberettigede udgifter	Engangsbetaling	<sup>3)</sup>
Bevaring af 5-20 træer pr. ha til naturligt henfald med dbh			
> 25 - 50 cm	35 kr/træ	20 år	Varig
> 50 - 75 cm	65 kr/træ		
> 75 cm, alle træarter udtagen eg	95 kr/træ		
> 75 cm, eg	125 kr/træ		
Rydning af uønsket opvækst	100 % af tilskudsberettigede udgifter	Engangsbetaling	<sup>3)</sup>
Særlig indsats for arter	100 % af tilskudsberettigede udgifter	Engangsbetaling	<sup>3)</sup>

1) Eg og bøg  $\geq 100$  år. Bevoksningens overetage skal have et kronedække på mindst 30 % på tilsagnstidspunktet.

2) Eg og bøg  $< 100$  år og øvrige løvskovsbevoksninger

3) Tilsagn til investeringstilskud skal udnyttes inden for 2 år fra tilsagnsdatoen. For tilskud til rydning af uønsket opvækst kan det aftales, at investeringstilskuddet skal udnyttes indenfor 5 år i tilfælde hvor der stilles vilkår om at rydning skal foretages af flere omgange og over flere år. For forberedelse til skovgræsning skal investeringen opretholdes i 5 år fra udbetaling af aktiviteten.

Der ydes tilskud på op til 100 % til udgifter, der er direkte relateret til aktiviteten. For hegn til forberedelse af skovgræsning ydes der maksimalt tilskud på 30 kr./m inklusiv hegnspassager (eks. færister og låger), rydning af opvækst i hegnslinje, knusning af stød og eventuelle spændingsforstærkere. Etablering af strømforsyning kan regnes separat fra de 30 kr./m. Der skal sikres rimelige priser, og indhentes mindst 2 bindende tilbud på opgaven. I tilbuddene skal de enkelte aktiviteter prissættes særskilt med enhedspriser og omfang. Tilskudsberettigede udgifter fremgår af bilag 3.

## 10. Betingelser for tilsagn om tilskud

Der er en række betingelser, du skal opfylde, for at kunne opnå tilsagn og/eller bibeholde dit tilsagn, uden at tilskuddet bliver nedsat eller tilsagnet bortfalder. Betingelserne er opdelt i fire kategorier: a) Kriterier for støtteberettigelse, b) forpligtelser, c) andre forpligtelser og d) generelle betingelser.

Manglende overholdelse af betingelserne i de fire kategorier har forskellige konsekvenser for dit tilsagn om

tilskud. Se kapitel 20 om *Nedsættelse og tilbagebetaling af tilskud og bortfald af tilsagn*.

a) *Kriterierne for støtteberettigelse er følgende:*

- Tilsagnsarealet skal være minimum 0,5 hektar.
- Tilsagnsarealet skal være naturmæssigt værdifuldt skov overvejende bevokset med hjemmehørende træarter (bilag 5).
- Der er eller bliver pålagt fredskovspligt på tilsagnsarealer med tinglysning af naturlig vandstand og træer til naturligt henfald.

Der kan i tilsagnsarealet ikke medtages arealer, hvis egenskaber eller formål ikke understøtter en udvikling af naturmæssigt værdifulde skovarealer. Det kan fx være intensivt dyrkede bevoxsninger, befæstede veje, søer eller arealer med friluftsfaciliteter.

Manglende overholdelse af kriterier for støtteberettigelse medfører bortfald af hele dit tilsagn og tilbagebetaling af udbetalt tilskud.

Styrelsen kan også træffe afgørelse om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis du har givet urigtige, eller vildledende, eller fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

b) *Forpligtelserne er følgende:*

#### **Tilskud til ekstensiv skovdrift:**

- Der skal foretages naturlig foryngelse, stævning eller undtagelsesvist gentilplantning i etaper.
- Jordbearbejdning må kun foretages i striber eller punktvis på samlet 1/3 af arealet.
- Der må ikke gødskes, anvendes kemisk bekæmpelse eller kalkning.
- Ingen øget afvanding, dog må fungerende grøfter vedligeholdes.
- Karakteristiske og hjemmehørende træarter skal fremmes.
- Dødt ved og træer med hulheder skal bevares.

De enkelte elementer er defineret nærmere i bilag 4.

#### **Tilskud til skovgræsning inklusiv forberedelse:**

- Arealet skal fremstå afgræsset i tilsagnsperioden.
- Afgræsningen skal ske med husdyr.
- Der må ikke tilskuds fodres på tilsagnsarealet, og dyrene må ikke kunne tilgå tilskuds fodring udenfor tilsagnsarealet.
- Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift.
- Hegn opsættes og vedligeholdes på en sådan måde, at det opfylder formålet med at holde græssende husdyr inde i skovgræsningen i hele tilsagnsperioden.
- Der ydes kun tilskud til nødvendige hegnstyper.
- Hegnet skal opsættes og vedligeholdes på en sådan måde, at det opfylder formålet med at de græssende husdyr inde i skovgræsningen i hele tilsagnsperioden.
- Ved brug af hegnspæle af træ, skal træet være bæredygtigt produceret<sup>3</sup>.

#### **Tilskud til naturlig vandstand inklusiv forberedelse:**

- Aktiviteten skal helt eller delvist genskabe naturlig vandstand, dvs. hæve vandstanden.
- Tekniske forundersøgelser skal omfatte undersøgelser der beskriver tekniske og biologiske forhold af betydning for etablering af naturlige, hævet vandstand, herunder størrelse af det påvirkede areal, påvirkning af jordbundsforhold, topografi, flora og fauna, og evt. påvirkning af tilgrænsende områder.

---

<sup>3</sup> I Miljøstyrelsens vejledning om "Sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder" (2014) kan hentes på styrelsens hjemmeside ([www.mst.dk](http://www.mst.dk)). I afsnit 6.3.1 'Bæredygtigt produceret træ' er kriterierne nærmere beskrevet. Vejledningen peger bl.a. på FSC- og PEFC-certificeret træ som mulig dokumentation for opfyldelse af krav om "bæredygtigt træ".

### Tilskud til bevaring af træer til naturligt henfald:

- Der skal bevares 5-20 levende træer pr. hektar til naturligt henfald.
- Maksimalt 50 % af træerne på et ansøgt areal må stå i de yderste 20 m af skoven (skovbryn).
- Træerne skal have en diameter på mindst 25 cm og skal udgøre en del af kronetaget i bevoksningen.
- Træerne skal være hjemmehørende (se bilag 5) og for Natura 2000-arealer skal de som udgangspunkt være hovedtræarter for skovnaturtypen (se bilag 2).
- Træerne må ikke skades tilsigtet.
- Træerne skal registreres med GPS-positioner og markeres fysisk, så de kan genfindes i skoven<sup>4</sup>.
- Hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side, men alt træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.
- Hvis et træ eller dele af et træ udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger, kan træet efter aftale med styrelsen fældes eller beskæres. Det er en betingelse af, at træet efterlades på stedet. Der bør generelt ikke udpeges træer til død og henfald, der vil kunne udgøre en risiko for færdslen på stærkt befærdede veje og stier.
- I tilfælde hvor det af skovejeren vurderes, at et træ/en gren ud til offentlig vej eller sti udgør en akut risiko, kan skovejeren tage telefonisk kontakt til styrelsen og indsende et situationsfoto, som viser fældningsbehov- og omfang. Styrelsen kan give umiddelbar dispensation på baggrund af en vurdering af sagen. Hvis det ikke er muligt at få umiddelbar kontakt til styrelsen kan der søges om efterfølgende lovliggørelse (kapitel 21) mod dokumentation af behovet for et akut indgreb.

### Tilskud til rydning af uønsket opvækst:

- Rydningen skal have til formål, at:
  - bekæmpe opvækst af invasive arter (bilag 6), der udgør en trussel mod Natura 2000 skovnaturtyper,
  - bekæmpe opvækst af invasive arter (bilag 6), der udgør en trussel mod bevaringsværdige egekrat,
  - forberede til skovgræsning fx ved rydning af brombærkrat, bregner, pilekrat eller lignende, som er til naturmæssig fordel i forbindelse med skovgræsning og som skovgræsningen er i stand til at vedligeholde, eller
  - fastholde små lysninger i skoven ved rydning af opvækst<sup>5</sup>.
- Rydning må ikke negativt påvirke skovtilknyttede arter, der er beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver (Bilag IV-arter)<sup>6</sup>.
- Hvis der forventes opnåelse af en indtægt ved salg af de ryddede effekter, skal dette oplyses i forbindelse med ansøgningen. Nettoindtægten skal fremgå af indberetningen af rydningsaktiviteten.
- Der kan søges om tilskud til rydning af samme areal igen 5 år efter, at der sidst er blevet ydet tilskud til rydning.
- Der ydes ikke tilskud til at bekæmpe arter, som ejer i forvejen har pligt til at bekæmpe.
- Der ydes ikke tilskud til arealer, hvor ejer i forvejen har pligt til at rydde opvækst.

### Tilskud til særlig indsats for arter:

- Der gives tilskud til målrettede indsatser for skovtilknyttede arter, som er beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver (Bilag IV) eller skovtilknyttede arter på den danske rødliste.
- Arternes tilstedeværelse på det ansøgte areal skal kunne dokumenteres med eksempelvis udpegningsgrundlaget for et Natura 2000 område, udtalelse fra en kommune, organisation eller andre med kvalificeret kendskab til arternes levesteder.
- Der kan eksempelvis gives tilskud til veteranisering af træer til gavn for træboende arter, opsætning af

<sup>4</sup> Træerne kan f.eks. markeres fysisk med ridsning, spraymaling, eller metalskilt (livstræskilt).

<sup>5</sup> Små lysninger i skoven kan være lysåbne skovenge, fortidsminder, småarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, skovlovens § 28 eller lignende. Arealerne skal være under tilgroning og ønskes holdt uden eller med spredt træbevoksning af hensyn til arealet som levested.

<sup>6</sup> <http://mst.dk/natur-vand/natur/international-naturbeskyttelse/eu-direktiver/naturbeskyttelsesdirektiver/bilag-iv-arter/>.

redekasser for hasselmus eller flagermus.

- Der gives ikke tilskud til plantning for hasselmus, da dette er dækket af anden ordning<sup>7</sup>.

Styrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra ovenstående under afsnit b om forpligtelser, hvis det fremmer formålet med ordningen, eller det er nødvendigt i forhold til sikkerhed eller sundhed for mennesker, husdyr eller bebyggelse. Der kræves forudgående skriftlig dispensation fra styrelsen.

Der må fortsat gerne drives jagt på arealet, hvis dette er lovligt og tilladt. Arealet skal fortsat være tilgængeligt for offentligheden i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

*c) Andre forpligtelser kan være følgende:*

Styrelsen kan i et tilsagn fastsætte yderligere tilskudsvilkår i tilsagnsbrevet. Sådanne forpligtelser kan være forskellige fra aktivitet til aktivitet, herunder eventuelle andre myndigheders vilkår kan indgå som forpligtelser for at opnå tilskud til skov med biodiversitetsformål.

For større ejendomme (over 200 ha for tilsagn hvor der indgår kortlagte Natura 2000 skovnaturtyper og over 100 ha for øvrige arealer) vil der blive stillet vilkår om, at der foreligger en driftsplan.

Vedrørende ekstensiv skovdrift, kan der eksempelvis stilles vilkår om arealstørrelse for ekstensiv drift samt tidspunkt og frekvens for stævningsdrift.

Vedrørende skovgræsning, kan der eksempelvis stilles vilkår om arealstørrelse, græsningstryk og udbindingsperiode.

Vedrørende etablering af naturlig vandstand, kan der eksempelvis stille krav til rådgiverens tekniske ekspertise.

Vedrørende rydning, kan der eksempelvis stilles vilkår for at yde tilskud til rydning afhængig af lokaliteten og formålet med rydningen på det konkrete areal. Vilkår kan f.eks. være:

- Rydningen skal foretages på et bestemt tidspunkt på året.
- Rydningen skal foretages af flere omgange og over flere år.
- Anvendelse af bestemt metode.
- Efterladelse eller fjernelse af det afskårne materiale fra arealet.

*d) De generelle betingelser er følgende:*

- Du indsender indberetning om aktivitetens etablering eller igangsættelse inden for den frist, som styrelsen har anført i tilsagnet (senest 2 år efter tilsagnsdatoen).
- Du overholder din oplysningspligt (se nedenstående om oplysningspligt).
- Aktiviteten skal opretholdes, dvs. at aftalen om skov med biodiversitetsformål ikke må ændres, se dog kapitel 15, *Særligt om opretholdelse af aktiviteter*.
- Orienteringspligt overfor styrelsen om forhold der vil have indflydelse på aktiviteter nu og fremover. Det er f.eks. foranstående ejerskifte forud for tinglysning, planlægning eller andre hændelser, der kan have indflydelse på overholdelsen af forpligtelserne.

### **Tilladelser fra offentlige myndigheder og øvrig lovgivning**

Inden du indsender ansøgningen, skal forholdet til anden lovgivning og regulering end skovloven være afklaret. Det er dit ansvar, at der er foretaget tilstrækkelig afklaring og at indhente nødvendige dispensationer inden en ansøgning fremsendes. Et tilsagn om tilskud erstatter således ikke myndighedsbehandlingen af en aktivitet efter gældende lovgivning, eksempelvis planloven, naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, habitatbekendtgørelsen m.v. Dispensationer skal vedhæftes ansøgningen.

Hvis du for sent opdager, at der er behov for en dispensation eller dispensationssagen ikke er afgjort inden ansøgningsfristen, kan behandling af tilskudssagen og dispensationsansøgningen ske samtidigt. I dette tilfælde skal kopi af dispensationsansøgningen inkl. kortbilag vedhæftes tilskudssagen.

For stævning og skovgræsning vil det kræve dispensation fra skovlovens § 9, nr. 1, hvis mere end 10 % af et

---

<sup>7</sup> Tilskudsordning for plantning af buske for at sikre levesteder for hasselmus kan søges via Naturstyrelsens hjemmeside: <http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/tilskud/plant-for-hasselmusen/>

fredskovspligtigt areal skal drives med stævning eller skovgræsning. Dispensationsansøgning skal i sådanne tilfælde vedlægges ansøgningen om tilskud, hvorefter der sker samtidig behandling.

Særligt for Natura 2000 områder: I forbindelse med tilskudsaktiviteten 'Ekstensiv skovdrift' skal både stævning og mindre renafrift ved etapevis gentilplantning anmeldes til relevant myndighed. Aktiviteten kan påbegyndes, hvis myndigheden ikke har oplyst andet inden for 4 uger efter anmeldelsen.

Særligt for hensyn til beskyttede og fredede fortidsminder i skov: Plejepligten for fortidsminder tilsidesættes ikke ved tilsagn om tilskud. Det præciseres desuden, at muligheden for opskæring og flytning af naturligt henfaldene træer også gælder for henfald af træ på fortidsminder, således at tilskudsordningen ikke forhindrer opfyldelse af plejepligten.

### **Tinglysning**

Aftaler om træer til naturligt henfald og naturlig vandstand tinglyses på ejendommen. Ved tinglysningen bruges det digitale kort, som er indsendt med ansøgningen, eller senere godkendte ændringer og indberetninger af træpositioner, samt ejeren af ejendommens CPR-nummer eller CVR-nummer. Styrelsen afholder udgifter til tinglysning. Tinglysningen foretages først, når der er anmodet om udbetaling af tilskuddet.

### **Fredskovspligt**

Hvis skoven ikke allerede er pålagt fredskovspligt, skal arealer med tinglyste aktiviteter (naturlig vandstand og træer til naturligt henfald) pålægges fredskovspligt efter skovlovens § 4. Det betyder, at arealet fremover opfylder skovlovens bestemmelser. Fredskovspligten er bindende og det er som udgangspunkt ikke muligt at komme ud af fredskovspligten, selv om tilskud eventuelt opgives eller tilbagebetales. Hvis der er småbiotoper som mindre træbevoksninger, heder, moser, overdrev, ferske enge, fortidsminder og lignende på tilsagnsarealet, skal disse småbiotoper indgå i det fredskovspligtige areal.

### **Oplysningspligt**

Hvis styrelsen forlanger det, skal du afgive en erklæring til styrelsen om, hvorvidt betingelserne for tilsagn om tilskud fortsat opfyldes.

Du har også pligt til at give styrelsen skriftlig meddelelse om forhold, der kan medføre bortfald af tilsagn, nedsættelse eller tilbagebetaling af tilskuddet. Er du i tvivl om, hvorvidt du har pligt til at oplyse om forhold af betydning for din aktivitet, bør du henvende dig til styrelsen.

Du er pligtig til at fremvise faktura, regnskab m.v. hvis styrelsen forlanger det på baggrund af en konstateret overtrædelse af aftalen.

## **11. Afgørelse om tilsagn om tilskud eller afslag, herunder prioritering**

Når styrelsen har behandlet din ansøgning og truffet beslutning om, hvorvidt du får tilsagn om tilskud eller afslag på din ansøgning, sendes afgørelsen til dig.

Hvis du får tilsagn om tilskud, sender styrelsen et tilsagnsbrev, hvoraf det fremgår, hvad der er gældende for dit tilsagn.

Der kan gives afslag eller delvist afslag til ansøgninger, hvis styrelsen vurderer, at:

- ansøgningen ikke er tilstrækkeligt oplyst.
- ansøgningen ikke lever op til støtteberettigelseskriterierne.
- aktiviteterne ikke kan godkendes af kommunen, herunder en negativ vurdering i forhold til Natura 2000.
- aktiviteterne ikke opnår prioritering i henhold til den økonomiske ramme.

Hvis du får delvist tilsagn om tilskud, indeholder tilsagnet desuden en begrundelse for de dele af ansøgningen, som styrelsen ikke har fundet tilskudsberettiget samt henvisning til lovgrundlag.

Hvis du får afslag på din ansøgning, sender styrelsen et afslagsbrev med en begrundelse med henvisning til lovgrundlaget, der gælder for afslaget.

### Prioritering af ansøgninger

Ansøgninger, der opfylder kriterierne for støtteberettigelse, vil blive prioriteret i forhold til areal med Natura 2000 skovnaturtyper og deres tilstandsklasser, samt arealer med HNV $\geq$ 8 eller biotopregistrerede arealer i en driftsplan eller lignende (se tabel 3). Indenfor hver kategori i tabel 3 prioriteres ansøgningerne efter areal i faldende rækkefølge.

Såfremt en ansøgning efter prioritering ikke kan rummes inden for beløbsrammen, men hvor beløbsrammen ikke er brugt, kan styrelsen give en ansøger tilbud om tilpasning af ansøgning i forhold til den resterende beløbsramme.

Tabel 3. Prioriteringsrækkefølge for tilskudsprojekter

Prioritet	Prioriteringskriterier
1	Areal indeholder $\geq$ 50 % Natura 2000 skovnaturtyper
1a	Areal med tilstandsklasse 1 og 2
1b	Areal med tilstandsklasse 3, 4 og 5
2	Areal $<$ 50 % Natura 2000 skovnaturtyper
2a	Areal med tilstandsklasse 1 og 2
2b	Areal med tilstandsklasse 3, 4 og 5
3	Areal uden Natura 2000 skovnaturtyper
3a	Areal med HNV $\geq$ 8 eller antal ha med biotopregistrering i driftsplan, certificering eller lignende
3b	Arealer, der i øvrigt opfylder tilskudskriterierne (afsnit 10) (areal i faldende rækkefølge)

## 12. Sagsbehandlingstid

Styrelsen forventer, at du vil få svar på din ansøgning inden udgangen af 2017.

## 13. Anmodning om tilskud

### Anmodning om engangstilskud

Anmodning om udbetaling af engangstilskud (se afsnit 9, Tilskuddets størrelse) skal ske til styrelsens lokale enhed (se bilag 7). Det vil fremgå af tilsagnsbrevet, hvordan der skal anmodes om udbetaling af engangstilskud og hvilke oplysninger, der skal vedlægges anmodningen.

### Anmodning om årlige tilskud

Anmodning om udbetaling af de flerårige rateudbetalte tilskud skal ske via Landbrugsstyrelsens Fællesskema. Udbetaling af tilskuddet foretages af Miljøstyrelsen. Hvis tilsagnshaver ikke er oprettet som bruger i i Fællesskemaet skal dette gøres inden Fællesskemaet kan udfyldes. På Landbrugsstyrelsens hjemmeside findes en vejledning til at komme godt i gang med 'tast selvservice'.

Anmodning om udbetaling i Fællesskemaet skal ske inden for den frist som Miljøstyrelsen har anført i tilsagnsbrevet (dvs. senest april 2020). Anmodning i Fællesskemaet er samtidig erklæringen om, at betingelserne for tilsagnet er overholdt. Hvis betingelserne ikke er overholdt for hele eller dele af tilsagnet, skal du kontakte Miljøstyrelsen inden indberetning i Fællesskemaet, så sagen kan berigtiges.

Efter 1. indberetning skal der hvert år anmodes om udbetaling af tilskud i Fællesskemaet i hele tilsagnets periode. Hvis der et år ikke anmodes om det årlige tilskud i Fællesskemaet, bortfalder den pågældende rate. Hvis tilsagnet ikke anmodes i Fællesskemaet inden for den frist som er fastsat i tilsagnsbrevet, afsluttes sagen uden yderligere varsel.

Fristen for indsendelse af Fællesskema er normalt den 21. april, men fremgår i det enkelte år af Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Hvis fristen overskrides, reduceres årets udbetaling eller bortfalder helt.



Vejledning omkring fristoverskridelse, og generelt til anmodning om skovtilsagn findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Bemærk, at Fællesskemaet skal indsendes med den brugerID, der svarer til tilsagnshaver, registreret hos Miljøstyrelsen. Dvs. at det skal være samme CVR-nr. eller CPR-nr., der står som tilsagnshaver. Det er ikke muligt at bortforpagte et tilsagn om tilskud.

### **Tinglysning**

Tinglysningsprocessen for træer til naturligt henfald og etablering af naturlig vandstand igangsættes først, når der er anmodet om udbetaling i Fællesskemaet, med mindre andet fremgår af tilsagnet. Tilskuddet kan ikke udbetales før, der er foretaget tinglysning. Det samme gælder for pålæg af fredskovspligt.

Se yderligere om tinglysning og fredskovspligt i kapitel 10.

## **14. Klageadgang**

Du kan ikke klage over afgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, jf. § 20 i bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål.

## **15. Særligt om opretholdelse af aktiviteter**

Aftaler om ændret vandstand og bevaring af træer til naturligt henfald på ejendommen er varige, og vil blive tinglyst på ejendommen. Disse forpligtigelser vil følge ejendommen ved ejerskifte. Aftalerne er først bindende for dig og fremtidige ejere, når du selv har underskrevet tinglysningen og aftalerne er endeligt tinglyst.

Du har pligt til at opretholde aftalen om tilskud til skov med biodiversitetsformål, så længe du anmoder om tilskud på aftalen. Aftaler om forberedelse til skovgræsning og særlig indsats for arter skal opretholdes i mindst 5 år fra udbetaling af aktiviteten.

## **16. Ændring af aktiviteter**

Inden du anmoder om udbetaling af tilskuddet, kan du søge om ændring af dine aktiviteter vedrørende:

- Indhold
- Arealstørrelse
- Afgrænsning af areal.

Eventuelle ændringer af aktiviteter forud for 1. anmodningen om udbetaling skal altid søges hos og godkendes skriftligt af styrelsen. En ændring kan ikke medføre, at det samlede tilskud overstiger det oprindelige tilsagn.

Din ansøgning skal indeholde beskrivelse af ændringen, begrundelse for og bemærkninger til ændringen. Ændringer kan medføre, at der skal gennemføres en ny vurdering af tilskudsaftalen. Hvis ændringen medfører at der skal rettes i indtegningen af tilskudsarealet, skal du kontakte din lokale tilskudsenhed, for at få mulighed for at redigere dine indtegninger. Dette skal ske senest en måned efter, at det står klart, at en aktivitet ikke kan gennemføres, eller ikke ønskes gennemført, som forudsat i tilsagnet.

Alle ændringer skal godkendes af styrelsen, inden du sætter ændringen i gang. Det betyder også, at ændringer ikke kan godkendes med tilbagevirkende kraft. Du skal derfor hele tiden være opmærksom på, om aktiviteter forløber som de skal, eller om du har behov for at søge om en ændring, så ændringerne kan iværksættes fremadrettet efter styrelsens godkendelse.

Styrelsen kan godkende dit ønske om at ændre en aktivitet på betingelse af, at ændringen efter styrelsens vurdering er i overensstemmelse med formålet.

Når din ansøgning om ændring er behandlet og styrelsen har truffet afgørelse, får du meddelelse om den

endelige afgørelse.

Når indberetningen er indsendt, må der ikke foretages ændringer i forhold til betingelserne i tilsagnet.

### **Forsinkelse**

Hvis du ikke kan overholde fristen for igangsætning af en aktivitet, kan du skriftligt ansøge styrelsen om dispensation til forlængelse. Forsinkelser vil oftest skyldes, at den aftalte forberedelse til skovgræsning eller etablering af naturlig vandstand ikke kan nås.

Din ansøgning om forlængelse af indberetningsfristen skal indeholde følgende oplysninger:

- Kort redegørelse for årsagen til, at aktiviteten er forsinket og ikke kan indberettes indenfor fristen i tilsagnsbrevet.
- Angivelse af dato for, hvornår aktiviteten kan indberettes.
- Begrundet redegørelse for, hvordan aktiviteten realistisk kan gennemføres inden for den forlængede periode.

Styrelsen vil på den baggrund vurdere, om der er grundlag for at meddele dispensation til forlængelse af indberetningsfristen.

## 17. Overdragelse af tilsagn

Styrelsen kan efter ansøgning tillade, at tilsagn om tilskud der endnu ikke er indberettet overdrages til en ny ejer af arealet. Den der får overdraget tilsagnet, overtager alle rettigheder og forpligtelser efter tilsagnet.

Ved salg af arealet til en offentlig myndighed eller andre, der ikke opfylder betingelserne for at få tilskud, bortfalder tilsagnet helt. Kommuner kan overtage tilsagn og fortsætte aftalen, hvis kommunen er nye ejere af Natura 2000-tilskudsarealer. Der vil ikke blive stillet krav om tilbagebetaling af de allerede udbetalte tilskud, hvis en ny ejer ikke kan eller ønsker at overtage tilsagnet.

Der skal til brug for ejerskifte udfyldes et skema (ejerskifteerklæring), som fås ved henvendelse til styrelsen.

Ansøgning om ændring af tilsagnshaver skal sendes hurtigst muligt og skal være modtaget i styrelsen straks efter den kommende, nye tilsagnshaver har underskrevet skemaet. Styrelsen skal påse rette ejerforhold inden udbetaling. Den nye ejer har først ret til at indberette og modtage udbetalingen, når ejerskifteerklæringen er modtaget og godkendt af styrelsen. Overdragelsen kan ikke godkendes med tilbagevirkende kraft.

Det er vigtigt at bemærke, at der alene gives tilsagn til ejeren. Derfor skal der være overensstemmelse mellem den, der er registreret som tilskudshaver, og den der er ejer iht. Tingbogen (CVR-nr. henholdsvis CPR-nr.).

Ved dødsfald falder tilskudssager, der endnu ikke er indberettet, som udgangspunkt bort. Der accepteres ikke indberetninger fra et dødsbo. Der udbetales kun til et dødsbo, hvis indberetningen er modtaget før dødsdato og den administrative kontrol er udført uden bemærkninger. Hvis der er to eller flere ejere og den ene dør, afventes bobehandlingen, hvorefter der enten er et ejerskifte eller den anden ejer står som eneejer af arealet.

## 18. Aktiviteter opgives

Hvis du inden du har indberettet din aktivitet vælger ikke at gennemfører aktiviteten, skal du hurtigst muligt oplyse styrelsen om dette. Hvis aktiviteten opgives inden det er indberettet, kan der søges om tilskud på ny ved en eventuel ny ansøgningsrunde. Aktiviteter, der er indberettet og tinglyst på arealet, kan ikke opgives eller fortrydes.

## 19. Udbetaling af tilskud

Tilskuddene efter denne ordning indeholder både årlige tilskud og éngangstilskud, og udbetalingen sker efter to forskellige regelsæt. Disse to forskellige typer er beskrevet i afsnittene nedenfor.

Alle tilskud udbetales til tilsagnshavers NemKonto. Der kan efter konkret aftale foretages transport i tilskud – dvs. udbetalinger på en sag kan omdirigeres til en anden end tilsagnshaver. Kontakt styrelsens lokale tilskudsenheder for nærmere oplysning herom.

Støttemodtagere og støttebeløb vil blive offentliggjort.

Der foretages administrativ kontrol i forbindelse med alle udbetalinger, herunder besigtigelse af samtlige aktiviteter med engangstilskud. Det er en betingelse for udbetaling af tilskud, at arealet har været udnyttet efter reglerne i tilsagnet i hele tilsagnsperioden.

### **Udbetaling af årlige tilskud**

For følgende foranstaltninger udbetales tilskuddet årligt:

- Ekstensiv drift af skov med hjemmehørende træarter, herunder skovgræsning
- Bevaring af træer pr. ha til naturligt henfald
- Naturlig vandstand.

Udbetaling af årlige tilskudsrunder sker på baggrund af de årlige anmodninger om tilskud. Se yderligere om anmodning om tilskud i afsnit 13.

### **Udbetaling af engangstilskud - efter faktura**

For følgende foranstaltninger udbetales tilskuddet på én gang:

- Rydning af uønsket opvækst
- Etablering af naturlig vandstand (forundersøgelse og fysisk etablering)
- Forberedelse til skovgræsning
- Særlig indsats for arter.

Styrelsen udbetaler tilskuddet på grundlag af en opgørelse af de betalte tilskudsberettigede udgifter. Opgørelsen skal udspecificeres i aktiviteter og omfang, eksempelvis udgiften til opsætning af hegn og rydning i forbindelse med etablering af hegns, udgift til rydning af uønsket opvækst mm. Udgifterne skal kunne dokumenteres.

#### *Eksempel:*

*Der er givet tilsagn til forberedelse af skovgræsning med 1.000 meter kreaturhegn. Tilsagnet til hegn lyder på i alt 25.000 kr., svarende til det billigste af 2 bindende tilbud på etableringen. Ved anmodning om tilskud fremgår det, at den faktiske længde af hegnet var 900 meter. Tilskuddet bliver derfor reduceret til 22.500 kr. uanset at fakturaen for etableringen er højere.*

### **Hvornår udbetales tilskuddet**

Styrelsen udbetaler tilskuddet en gang årligt. Udbetalingen sker i perioden 1. januar - 31. marts, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Udbetalingen kan ske senere, fx hvis der har været et kontrolbesøg og den efterfølgende sagsbehandling ikke er afsluttet.

### **Betingelser for udbetaling**

Det er en betingelse for udbetaling:

- at de nødvendige tilladelser for aktiviteter foreligger,
- at de krævede tinglysninger er gennemført,
- at anmodning om udbetaling indeholder de oplysninger og er vedlagt de bilag, som styrelsen forlanger til brug for beregning og udbetaling af tilskud,
- at alle udgifter er afholdt i overensstemmelse med tilsagn,
- at alle udgifter er afholdt inden den dato, hvor aktiviteten senest skal være afsluttet, med mindre der er tale om udgifter til en eventuel revisorerklæring, og
- at der ikke er afholdt udgifter til aktiviteten, før tilsagnshaver har modtaget tilsagn fra styrelsen.
- at der er foretaget tinglysning af træer til naturligt henfald og etablering af naturlig vandstand

Udbetalingsanmodningen med tilhørende originale regnskabsbilag skal være tilgængelig i mindst 5 år fra datoen for udbetaling af tilskud.

### **Indberetning af tilskud til SKAT**

Styrelsen indberetter udbetalt tilskud til SKAT. Hvis en ansøger ønsker afklaring om beskatning af et tilskud inden

modtagelse af tilskuddet, kan ansøgeren anmode SKAT om at afgive et bindende svar. Det koster et mindre gebyr at få et bindende svar. Læs mere på [www.skat.dk](http://www.skat.dk). Fradragsregler følger de til enhver tid gældende regler i skattelovgivningen.

#### **Administrativ kontrol og besigtigelse**

Der foretages administrativ kontrol i forbindelse med udbetaling, herunder eventuelt besigtigelse af tilsagnsarealer.

## 20. Nedsættelse og tilbagebetaling af tilskud og bortfald af tilsagn

Manglende overholdelse af forpligtelser kan medføre nedsættelse og tilbagebetaling af tilskuddet og kan betyde bortfald af et tilsagn. Hvis det viser sig, at støttemodtager har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller der foreligger andre forhold, der gør, at tilsagn og/eller udbetaling af tilskud er sket på et forkert grundlag, kan styrelsen kræve tilskud helt eller delvist tilbagebetalt eller lade tilsagn helt eller delvist bortfalde. Overtrædelse af bekendtgørelsen kan medføre straf.

#### **Udbetaling af engangstilskud**

Hvis det beløb, du anmoder om via din indberetning, eller har fået udbetalt, overstiger det beløb, du er berettiget til med under 10 %, udbetaler styrelsen det beløb, som du er berettiget til, eller kræver det uberettigede beløb tilbage, hvis alle øvrige betingelser er opfyldt. Hvis det beløb, du anmoder om via din indberetning, eller har fået udbetalt, overstiger det beløb, du er berettiget til, med 10 % eller mere, pålægges yderligere en sanktion på forskellen mellem det beløb, du anmoder om, eller har fået udbetalt, og det beløb du er berettiget til. I tilfælde, hvor det støtteberettigede areal nedsættes i et omfang, hvor arealet ikke længere opfylder støtteberettigelseskriterierne, bortfalder tilsagnet i sin helhed og det udbetalte tilskud skal tilbagebetales.

#### **Udbetaling af årlige tilskud anmodet via Fællesskemaet**

Hvis det areal, du anmoder om udbetaling til via din indberetning i Fællesskemaet, eller har fået udbetalt, overstiger det areal du er berettiget til med under 3 %, udbetaler styrelsen det beløb, som du er berettiget til, eller kræver det uberettigede beløb tilbagebetalt. Hvis forskellen er mellem 3 % og 20 % pålægges en sanktion på 2 gange forskellen udover nedsættelsen. Hvis fejlen er større end 20 % ydes der ikke tilskud for året. Hvis fejlen er større end 50 % ydes der ikke tilskud for året og der pålægges yderligere en sanktion svarende til forskellen. Hvis forpligtelserne ikke er overholdt nedsættes tilsagnet med en nedsættelsesprocent afhængig af en vurdering af overtrædelsernes varighed og hyppighed. En overtrædelse skal ses i forhold til formålet med forpligtelsen.

For årlige tilskud gælder desuden særlige skærpede regler, hvis der for alle ansøgers støtteansøgninger det pågældende år, er alvorlige fejl.

Det gælder for alle typer tilskud, at for meget udbetalt beløb kan forrentes fra brevdatoen for underretning om afgørelsen om tilbagebetaling med den rentesats, der er fastsat i renteloven. Der beregnes ikke rente, hvis beløbet betales inden den frist, der er angivet i afgørelsen.

## 21. Kontrol på stedet

Styrelsen foretager kontrol på stedet i forbindelse med administration af ordningen. Den fysiske kontrol samt efterfølgende kontrol udføres i opretholdelsesperioden.

Styrelsen kan til brug for kontrollen indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i nødvendigt omfang i overensstemmelse med § 9 i landdistriktsfondsloven.

For at kunne gennemføre kontrollen har styrelsen eller andre personer med bemyndigelse dertil, mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af dig som tilsagnshaver.

Du skal yde den nødvendige vejledning og hjælp ved kontrollens gennemførelse. Du skal sikre, at

kontrolmyndigheden har adgang til tilsagnsarealet i forbindelse med kontrol.

Du vil som udgangspunkt blive kontaktet forud for et kontrolbesøg.

### **Krydsoverensstemmelse**

Krydsoverensstemmelse betyder, at støttemodtager skal overholde en række krav til miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugsmæssig stand for at få udbetalt tilskud uden nedsættelse. Alle krydsoverensstemmelseskrav skal overholdes for hele ejendommen (hele CVR-/CPR nummeret) med tilsagn om tilskud til miljøvenligt skovbrug under landdistriktsprogrammet.

En overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav som følge af ikke-landbrugsaktiviteter, der konstateres på arealer, hvortil der er udbetalt tilskud til miljøvenligt skovbrug, kan føre til reduktion i de udbetalte tilskud under landdistriktsprogrammet, men ikke i øvrige tilskud under de direkte støtteordninger, fx enkeltbetalingsordningen.

En overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav som følge af landbrugsaktiviteter, der konstateres på arealer i skov, uanset om der er udbetalt tilskud til skov eller ej, kan føre til en reduktion i tilskud efter de direkte støtteordninger. Hvis der samtidig er ansøgt om tilskud til skov på arealet, kan der derudover ske en reduktion i de modtagne tilskud under landdistriktsprogrammet.

Læs mere om krydsoverensstemmelse, herunder reglerne for reduktion i støtte, i vejledning om krydsoverensstemmelse og vejledning om kontrol med krydsoverensstemmelse, som findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside [www.lfst.dk](http://www.lfst.dk) under landbrug.

## **22. Straffebestemmelser og svig**

### **Straffebestemmelser**

Hvis reglerne i bekendtgørelsen om tilskud til skov med biodiversitetsformål ikke overholdes, kan du efter § 12, stk. 1, i Landdistriktsfondsloven straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) straffeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

### **Svindel med tilskudsberettigelse eller brug af tilskud**

Styrelsen kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig. 'Svig' er den betegnelse, EU-kommissionen bruger for bevidst misbrug af EU-midler.

Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til tilskud eller omfanget af tilskud. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til.

Omgåelse af betingelserne for tilskud, herunder når ansøgeren kunstigt opdeler sin virksomhed eller bedrift for at få adgang til tilskud, betragtes også som svig. Svig medfører, at tilskuddet helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre udelukkelse fra mulighed for tilskud<sup>8</sup>, bøde eller i alvorlige tilfælde fængselsstraf<sup>9</sup>.

### **Regler om konfiskation af ulovligt tømmer**

Salg af træ fra tilsagnsarealet, som er en overtrædelse af tinglysningen om træer til naturligt henfald er ulovligt. Træet vil blive beslaglagt i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 849 af 27. juni 2016, om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ.

## **23. Force majeure**

Styrelsen kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer dig i at gennemføre aktiviteter i overensstemmelse med tilsagnet. I sådanne tilfælde medfører det ikke bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud.

<sup>8</sup> Artikel 64, stk. 4, litra d, i Rådets Forordning (EF), nr. 1306/2013.

<sup>9</sup> Straffelovens § 289a.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan navnlig anerkendes i følgende tilfælde:

- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører tilsagnsarealet.
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af tilsagnsarealet, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Styrelsen kan i ganske særlige tilfælde godkende andre omstændigheder end de ovennævnte som force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder.

Styrelsen kan i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet anmode om yderligere information. Hvis styrelsen ikke modtager det anmodede materiale, vil der blive truffet afgørelse om anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder på det forelæggende grundlag.

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder i konkrete tilfælde, at de indtrufne begivenheder forhindrer dig i at opfylde dine forpligtelser, og at du ikke, ved en forholdsmæssig indsats, kunne have sikret dig herimod.

## 24. Styrelsens brug af data

Oplysninger om aktiviteter vil blive brugt af styrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol.

Styrelsen har i forbindelse med kontrol mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder i fornødent omfang, herunder med henblik på samkøring og sammenstilling af oplysningerne. Behandlingen af oplysningerne vil ske i overensstemmelse med persondatalovens regler. Oplysninger vil kun blive indhentet i det omfang, det er relevant for den konkrete afgørelse.

Styrelsen er dataansvarlige, og oplysninger om aktiviteter vil blive brugt til bl.a. sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol. Derfor skal du være opmærksom på følgende:

- Oplysningerne kan behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer. Endvidere kan de blive brugt til statistik, forskning, planlægning og evaluering.
- Oplysninger om tilskudsmodtagere og tilskudsbeløb vil blive offentliggjort af Landbrugsstyrelsen på deres hjemmeside.
- Alle kan anmode om aktindsigt i sager, der behandles af den offentlige forvaltning efter offentlighedsloven. Der er kun få oplysninger/dokumenter, som er undtaget fra pligten til udlevering efter offentlighedsloven.

Efter Persondataloven har du mulighed for:

- at anmode om indsigt i, hvilke oplysninger, der behandles i forbindelse med aktiviteter, jf. persondatalovens § 31.
- at kræve at få rettet, slettet eller blokeret oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen, jf. persondatalovens § 37.

## 25. Lovgrundlag

De gældende regler for tilskud til skov med biodiversitetsformål fremgår af:

- Lov om landdistriktsfonden, lovbekendtgørelse nr. 18 af 4. januar 2017.
- Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 868 af 26. juni 2017.
- Lov om skove (skovloven), lov nr. 122 af 26. januar 2017.
- Lov om behandling af personoplysninger (persondataloven), lov nr. 429 af 31. maj 2000.
- Lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven), lov nr. 606 af 12. juni 2013.
- Straffeloven, lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. juli 2017.

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af Landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 807/2014 af 11. marts 2014 om supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/ 2013 om støtte til udvikling af Landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om indførelse af overgangsbestemmelser.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/ 2013 om støtte til udvikling af Landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/ 2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/ 2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/ 2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.
- Danmarks landdistriktsprogram for perioden 2014-2020.

## Bilag 1. Ordforklaring

Begreb	Forklaring
Gunstig bevaringsstatus	<p>En naturtypes bevaringsstatus er gunstig, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- arealet med naturtypen i det naturlige udbredelsesområde er stabilt eller øges</li> <li>- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse, er til stede og vil være det fremover.</li> <li>- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, er gunstig.</li> </ul> <p>En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bestandsudviklingen viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv</li> <li>- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller vil blive mindsket</li> <li>- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare artens bestande</li> </ul>
HNV-skov	<p>Københavns Universitet og Aarhus Universitet har udviklet et kort over High Nature Value (HNV) i danske skove. Kortet viser hvor de mest værdifulde skove for biodiversiteten ligger, og det er lavet ved at samle eksisterende data over arter og indikatorer. Formålet er bl.a. at bruge kortet som prioriteringsværktøj for tilskud til privat skov. Læs mere: <a href="http://ign.ku.dk/nyheder/2015/nyt-kort-viser-vores-viden-om-skovenesnaturvaerdier/">http://ign.ku.dk/nyheder/2015/nyt-kort-viser-vores-viden-om-skovenesnaturvaerdier/</a></p>
Kortlægning	<p>Under forarbejdet til Natura 2000-planerne er en række naturtyper (bl.a. de 10 skovnaturtyper) kortlagt ved en fysisk gennemgang af habitatområderne. Naturtyperne er afgrænset og identificeret, og der er registreret oplysninger om struktur og artsindhold på arealerne. De kortlagte naturtyper kan fx findes i Miljøgis.</p>
Kronedække	<p>Betegnelse for hvor stor en andel af skoven, som er dækket af træernes kroner (set direkte ovenfra eller nedefra). Ved kronedække for en bestemt træart, forstås det areal den pågældende træart dækker af en bevoksning. Kronedækket er ofte angivet i procent af det samlede areal.</p>
Natura 2000-handleplan (Handleplan-myndighed)	<p>Kommunerne og styrelsen har udarbejdet handleplaner for Natura 2000-områderne, der følger op på de statslige Natura 2000-planer. Styrelsen har ansvaret for de dele af handleplanerne, der vedrører de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer, mens kommunerne har ansvaret for de øvrige dele af handleplanerne. Kommunerne har ansvaret for handleplanlægning for de skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Den første generation af handleplaner beskriver indsatsen i første planperiode fra 2010 til 2015, dog 2010-2021 for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.</p>
Natura 2000-plan	<p>De statslige Natura 2000-planer fortæller, hvordan hvert af de 246 Natura 2000-områder skal behandles, så tilbagegangen for naturtyper og arter i det enkelte område stoppes. En Natura 2000-plan indeholder en basisanalyse af områdets aktuelle naturtilstand og trusler, mål for naturtilstanden og et indsatsprogram.</p>
Natura 2000	<p>Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særligt værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. I Danmark tales om internationale naturbeskyttelsesområder, som desuden rummer Ramsarområder og består af et eller flere af disse særligt udpegede områder.</p>
Skovnaturtyper	<p>I Danmark er der 10 skovnaturtyper: 2180 (Skovklit), 9110 (Bøg på mor), 9120 (Bøg på mor med kristtorn), 9130 (Bøg på muld), 9150 (Bøg på kalk), 9160 (Ege-blandskov), 9170 (Vinteregeskov), 9190 (Stilkeke-krat), 91D0 (Skovbevokset tørvemose), 91E0 (Elle- og askeskov).</p>



Stævning	Betegnelse for en gammel form for skovdrift, som består i en nedskæring af træerne med jævne mellemrum (kort rotation). Driftsformen udnytter, at mange løvtræer har en stor evne til at danne nye skud fra stød eller rod. Denne driftsform kan give en stor artsdiversitet af såvel træer som urtevegetation i bunden af skoven.
Tilstandsklasse (arts- og strukturdata)	Tilstandsklassen er udtryk for naturkvaliteten af den enkelte kortlagte naturtype. Tilstandsklassen er beregnet på baggrund af strukturindikatorer og artsdata, som er indsamlet ved kortlægningen. Ud fra strukturindikatorerne beregnes et strukturindeks, og tilsvarende beregnes et artsindeks ud fra de indsamlede artsdata. Hver især fortæller de to indeks noget om de aktuelle livsvilkår og den seneste historie på arealet. Tilstanden er en sammenvæjning af de to indeks. Der er 5 tilstandsklasser: I. Høj tilstand II. God tilstand III. Moderat tilstand IV. Ringe tilstand V. Dårlig tilstand Klasse I og II opfylder Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus under forudsætning af, at der foreligger en prognose der siger, at arealet også i fremtiden vil kunne opretholde den høje eller gode tilstand. Tilstandsklasse (inkl. struktur- og artstilstand) for en kortlagt naturtype kan ses i PRIOR. Der er mere information om beregning af tilstand for skovnaturtyperne i Faglig rapport fra DMU nr. 696.
Udpegningsgrundlag	Udpegningsgrundlaget er en fællesbetegnelse for de arter og naturtyper, som findes indenfor et internationalt beskyttelsesområde og som er omfattet af listerne i habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet, som forudsætter udpegnings af beskyttelsesområder.
Urørt skov	Betegnelse for en skov eller et område i en skov, der fra et bestemt tidspunkt friholdes for træproduktion og aktiviteter som fx plantning og hugst.

## Bilag 2. Træarter i skovnaturtyperne

Oversigt over træarter i skovnaturtyperne, jf. Habitatbeskrivelser, årgang 2010, "Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (Natura 2000 typer)"

Skovnaturtype	Hovedtræart	Karakteristiske træarter	Eksempler på naturligt forekommende træarter
2180 Skovklit	Hjemmehørende selvsåede træarter (inkl. skovfyr)	Hjemmehørende selvsåede træarter (inkl. skovfyr)	Stilkeg, bøg, skovfyr, bævreasp, dunbirk, vortebirk, alm. røn
9110 Bøg på mor	Bøg	Bøg, rødgran	Bøg, rødgran, vortebirk, dunbirk, alm. røn, stilkeg, vintereg
9120 Bøg på mor med kristtorn	Bøg	Bøg, taks	Bøg, vortebirk, dunbirk, alm. røn, stilkeg, vintereg, taks
9130 Bøg på muld	Bøg	Bøg	Bøg, ask, avnbøg, elm, stilkeg, vintereg
9150 Bøg på kalk	Bøg	Bøg	Bøg, ask, avnbøg, elm, stilkeg, vintereg
9160 Egeblandskov	Stilkeg, avnbøg	Stilkeg, avnbøg, navr, småbladet lind	Stilkeg, avnbøg, navr, småbladet lind
9170 Vinteregeskov	Vintereg, avnbøg	Vintereg, avnbøg, tarmvridrøn, navr	Vintereg, avnbøg, tarmvridrøn, navr, småbladet lind, spidsløn
9190 Stilkege-krat	Stilkeg	Stilkeg, vortebirk, dunbirk, alm. røn, bævreasp	Stilkeg, vintereg, vortebirk, dunbirk, alm. røn, bævreasp
91D0 Skovbevokset tørvemose	Birk, skovfyr, rødgran	Dunbirk, skovfyr, rødgran	Dunbirk, vortebirk, skovfyr, rødgran, alm. røn
90E0 Elle- og askeskov	Rødel, ask	Ask, rødel, gråel, hvidpil, skørpil, dunbirk, skovelm	Ask, rødel, gråel, hvidpil, skørpil, dunbirk, skovelm

# Bilag 3. Tilskudsberettigede udgifter og indhentning af tilbud

## 1) Tilskudsberettigede udgifter

Her beskrives de tilskudsberettigede udgifter for følgende foranstaltninger: Forberedelse til skovgræsning, Forundersøgelse og fysisk etablering af naturlig vandstand, Rydning af uønsket opvækst og Særlig indsats for arter.

Udgifterne skal være nødvendige for at gennemføre aktiviteterne i tilsagnet. Det er dit ansvar at redegøre for dette i ansøgningen. Du skal derfor udspecificere alle udgifter, når du søger om tilskud. De tilskudsberettigede udgifter kan omfatte:

- udgifter til materiel og anlægsarbejder vedrørende rydning af uønsket opvækst,
- udgifter til materiel og anlægsarbejder samt konsulentbistand (til evt. forundersøgelse) vedrørende fysisk etablering af naturlig vandstand,
- udgifter til materiel og anlægsarbejder vedrørende etablering af hegn og hegnspassager,
- drikkevandsforsyning, fangfolde og strømforsyning som forberedelse til afgræsning,
- udgifter til materiel og anlægsarbejder vedrørende særlig indsats for arter,
- udgifter til løn til tilsagnshavers personale, der er beskæftiget med aktiviteten (se herunder),
- andre udgifter, der er nødvendige for at gennemføre aktiviteten (se herunder).

*Særligt om løn til personale, hvis du selv vil udføre de tilskudsberettigede opgaver*

Virksomhedens medarbejdere, medlemmer eller medarbejdere i foreninger og organisationers kan ansættes til gennemførelse af aktiviteter, og udgifterne hertil kan indgå som tilskudsberettigede udgifter.

Udgifter til løn til personale er kun tilskudsberettigede, hvis udgifterne ikke normalt finansieres af offentlige institutioner, offentlige virksomheder eller kommunale fællesskaber.

Du skal senest på udbetalingstidspunktet kunne fremvise ansættelseskontrakter for ansatte, som udfører aktiviteter. Af kontrakten skal timeløn og ansættelsesperiode fremgår. Der kan kun udbetales tilskud til løn, når der foreligger en konkret tidsbegrænset og skriftlig aftale med den ansatte. Husk at angive arbejdsopgaver, timepris og antal timer.

Der skal ved anmodning om udbetaling foreligge dokumentation for det faktiske timetal (timeregnskab) og lønsedler.

Timelønnen udregnes som årsløn delt med ét årsværk/timeantal. Et årsværk er på 1924 timer. Det skal fremgå af ansøgningen, hvad den ansattes arbejde består af, dvs. en redegørelse af behov.

Styrelsen gør opmærksom på, at virksomhedsejere og private ansøgere ikke kan ansætte sig selv til at udføre aktiviteter og kan ikke få tilskud til egen løn.

Der kan ikke opnås tilskud til aflønning af tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i foreninger og organisationer, herunder formænd, til at gennemføre aktiviteter.

*Særligt om andre udgifter*

Styrelsen kan godkende andre udgifter, hvis styrelsen vurderer at udgifterne er af væsentlig betydning for aktiviteterens gennemførelse.

*Ikke tilskudsberettigede udgifter:*

Følgende udgifter er ikke tilskudsberettigede (listen er ikke udtømmende):

- Tilsagnshavers eget arbejde, herunder arbejde udført af formænd og tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i foreninger og organisationer.
- Almindelige driftsudgifter (fx husleje, forsikringer, energiforbrug, kontorholdsudgifter, abonnementer, mv.).
- Udgifter knyttet til varetagelse af sædvanlige myndighedsopgaver.
- Udgifter, der er et krav i henhold til anden lovgivning (fx byggetilladelser).
- Udgifter, der vedrører aktiviteter som tilsagnshaver er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning.
- Udgifter, der vedrører andre aktiviteter, som tilsagnshaver er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning herunder (fx udgifter, hvortil der gives andre EU-tilskud ydes offentlig støtte, ydes støtte i medfør af anden lovgivning, mv.).
- Udgifter afholdt udenfor tilsagnsperioden.
- Udgifter, der er afholdt før den dato, du modtager tilsagnet.
- Udgifter, der er faktureret og/eller betalt efter at tilsagnsperioden er slut.
- Bogholderi, debitoropfølgning, fakturering, udarbejdelse af skatte- og driftsregnskab.
- Finansierings-, revisions-, advokat- og pengeinstitutomkostninger (fx renter af gæld).
- Regnskabs- og revisorvirksomhed, herunder forberedelse og fremskaffelse af oplysninger, der er nødvendig for varetagelsen af disse opgaver.
- Moms, med mindre denne endeligt bæres af tilsagnshaver.
- Udgifter i form af naturalydelse (Indirekte udgifter).
- Udgifter i forbindelse med etablering af hegn, som ikke vedrører selve anskaffelsen og opsætning af hegn, herunder udgifter til fjernelse af eksisterende hegn.
- Udgifter, der ikke er specificerede i budgettet.

Følgende investeringer er ikke tilskudsberettigede (listen er ikke udtømmende):

- Køb på afbetaling med ejendomsforbehold af udstyr og materiel.
- Simple genanskaffelsesinvesteringer.
- Udgifter til køb af maskiner og udstyr.
- Udgifter til køb af køretøjer til ekstern transport.
- Udgifter til leasing eller leje af udstyr og materiel.
- Udgifter til markedsføring.
- Udgifter til reparation af udstyr.
- Udgifter til forskning og teknologisk udvikling.
- Udgifter til køb af dyr.
- Udgifter til vedligeholdelse af tilsagnsareal, så arealet fremstår som egnet til afgræsning.

## 2) Udgifternes rimelighed

Når styrelsen modtager en ansøgning om tilskud, skal styrelsen vurdere, om udgifterne til aktiviteter er rimelige.

Du skal derfor i ansøgningen udspecificere alle udgiftsposter for følgende foranstaltninger:

Forberedelse til skovgræsning, Forundersøgelse og fysisk etablering af naturlig vandstand, Rydning af uønsket opvækst og Særlig indsats for arter.

Dokumentation for rimelige priser skal indsendes for disse foranstaltninger sammen med ansøgningen. Du skal indsende 2 bindende tilbud.

Du skal på ansøgningstidspunktet angive, hvilket tilbud der vælges, da der gives tilsagn på baggrund heraf. Hvis du ikke vælger det billigste tilbud, skal det begrundes, og styrelsen vurderer, om årsagen er relevant.

Tilsagnshaver er ikke forpligtet til at anvende et af de to tilbud, der indsendes sammen med ansøgning om tilskud.

Hvis aktivitetens samlede anlægsudgifter ikke overstiger 300.000 kr, er tilsagnshaver ikke forpligtet til at anvende et af de to tilbud, der indsendes sammen med ansøgning om tilskud, ligesom tilsagnshaver ikke er forpligtet til at anvende det billigste af de to tilbud. Tilsagnshaver kan afholde udgifter i forbindelse med aktiviteter uden at skulle anvende tilbudslovens regler.

**Eksempelvis:**

- hvis der er to tilbud på hegning af et areal: et på 32.500 kr og et på 34.700 kr, og det billigste vælges, skal der i budgettet stå 32.500 kr. Der ydes dog maksimalt tilskud til hegning på 30 kr/m inklusiv hegnspassager.
- hvis en budgetpost vedrører en vare, der er så speciel, at der kun er en udbyder, så vedlægges det indhentede tilbud sammen med en forklaring på, hvorfor der kun er et tilbud.
- hvis det dyre tilbud vælges frem for det billige tilbud, så skal der vedlægges en forklaring på, hvorfor det dyre tilbud er valgt.

Hvis de samlede anlægsudgifter derimod overstiger 300.000 kr, er tilsagnshaver ikke forpligtet til at anvende et af de to tilbud, der indsendes sammen med ansøgning om tilskud, men tilsagnshaver skal overholde tilbudslovens regler og skal derfor indhente minimum to underhåndsbud ved afholdelse af udgifter til aktiviteter.

Husk "opfordringsskrivelse" og tilbud. Hvis dit projekt er omfattet af udbudsreglerne, skal du sende den "opfordringsskrivelse", hvor du opfordrer leverandører til at give tilbud. Du skal også sende tilbud – både de tilbud, du har brugt, og de tilbud, du ikke har brugt.

For at styrelsen kan identificere beløbene fra budgettet i de vedlagte tilbud, bedes du med tusch eller en cirkel markere, hvilke tal fra tilbuddene, du har valgt at overført til budgettet.

For alle udgifter gælder, at du på udbetalingstidspunktet skal kunne dokumentere udgiften ved faktura, kvittering eller lignende. For eksterne konsulentydelse og for internt ansatte gælder det endvidere, at du skal kunne redegøre detaljeret for aktiviteter, timepris og timeantal, i form af enten konsulentkontrakter eller time- og aktivitetsopgørelser.

Det er styrelsen der afgør, om dokumentationen og eventuelle begrundelser er tilstrækkelige.

### 3) Udbudsregler efter tilbudsloven

Udbud skal både sikre effektiv konkurrence, så alle virksomheder har lige adgang til offentlige støttede kontrakter, og sikre, at der indkøbes bedst og billigst.

Som tilsagnshaver efter denne ordning, kan du være omfattet af EU's udbudsregler eller reglerne i den danske tilbudslov (bekendtgørelse af lov nr. 1410 af 7. december 2007, om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter).

Hvis din aktivitet er omfattet af en kontrakt, der er omfattet af EU's udbudsregler eller tilbudslovens regler, skal du oplyse om det allerede i ansøgningen.

Det er vigtigt, at du selv orienterer dig om reglerne. Du finder informationen på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside, [www.kfst.dk](http://www.kfst.dk).

Vær opmærksom på, at hvis du vil tilføje noget til en aktivitet eller udvide en aktivitet, som allerede har været i udbud, skal den nye del også i udbud.

Hvis de aktiviteter, styrelsen kan give tilskud til, indgår som del af et større projekt, er det det samlede projekts kontraktsum, der afgør, om du er omfattet af udbudsreglerne, og om det er tilbudsloven eller EU's udbudsdirektiv, som gælder.

Senest når du anmoder om udbetaling, skal du kunne dokumentere, at du har opfyldt reglerne.

Du skal holde dokumenter, som dokumenterer, at reglerne er overholdt, tilgængelige i mindst 5 år fra datoen for slutudbetaling. Det betyder blandt andet, at du også skal gemme de tilbud, du ikke har accepteret.

Styrelsen kan på ethvert tidspunkt forlange at se materialet. Hvis det senere viser sig, at du ikke har holdt dokumenterne tilgængelige, er det misligholdelse af en tilsagnsbetingelse, og tilsagnet kan bortfalde.

Du skal også være opmærksom på, at styrelsen kan nedsætte den samlede værdi af de tilskudsberettigede udgifter, hvis styrelsen vurderer, at EU's udbudsregler eller reglerne i tilbudsloven ikke er overholdt. Det nedsatte tilskud vil blive fastsat ud fra en vurdering af art og grovhed af overtrædelsen, og ud fra en vurdering af det økonomiske tab for Den Europæiske Landdistriktsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), der vurderes at være forbundet hermed.

Det fremgår bl.a. af udbudsreglerne, at ved investeringer, der kan karakteriseres som bygge- og anlægsarbejder med en anslået værdi over 300.000 kr, skal tilsagnshaver indhente to underhåndsbud (to tilbud) på investeringen. Ved bygge- og anlægsarbejder forstås også varekøb (udstyr), der forudsætter betydelige installationsomkostninger for at kunne fungere.

Endeligt skal du være opmærksom på, at principperne i EU-retten og dansk ret om lige behandling og gennemsigtighed gælder, også selv om udbudsreglerne helt konkret ikke gælder.

## Bilag 4. Ekstensiv drift

Ekstensiv skovdrift indeholder følgende forpligtigelse i driften, som også sikrer skovnaturtyper

Forpligtigelse	Uddybende bemærkninger
Naturlig foryngelse, stævning eller etapevis gentilplantning.	<p>Ved evt. foryngelse skal der som udgangspunkt anvendes en naturlig foryngelse, hvis det er muligt. Herved forstås foryngelse baseret på naturligt frøfald.</p> <p>Der må foretages supplerende såning eller plantning de steder, hvor den naturlige foryngelse ikke indfinder sig efter ca. 2 år. Såningen eller plantningen skal foretages med hovedtræarterne i den oprindelige bevoksning med evt. op til 10 % indblanding af øvrige hjemmehørende træ- og buskarter, jf. bilag 1.</p> <p>Hvis det efter styrelsens vurdering ikke er muligt at forynge en konkret bevoksning i en naturlig foryngelse, kan styrelsen fastlægge nærmere retningslinjer for anvendelse af mindre afdrifter, bevaring af træer til naturligt henfald og gentilplantning.</p> <p>Hvis en bevoksning er egnet til stævning og vil have naturmæssig gavn af stævning, kan styrelsen fastlægge nærmere retningslinjer for aftaler om foryngelse via. stævning</p>
Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet.	Jordbunden må højst forstyrres på 1/3 af arealet. Forstyrrelse af jordbunden kan fx være jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med tunge maskiner. Evt. jordbearbejdning skal foretages stribevis og/eller punktvis. Denne jordbearbejdning kan foretages i hele bevoksningen, så længe det samlede areal med forstyrrelse af jordbunden ikke overstiger 1/3 af arealet. Dybe kørespor og traktose skal begrænses mest muligt.
Ingen gødsning, kemisk bekæmpelse eller kalkning.	
Ingen øget afvanding.	Fungerende grøfter må vedligeholdes, men uddybning af grøfter, oprensning af tilstoppede grøfter samt anlæg af nye grøfter, eller dræn er ikke tilladt.
Fremme af de karakteristiske og hjemmehørende træarter.	<p>For arealer med Natura 2000-skovnaturtyper skal de karakteristiske træarter for skovnaturtypen fremmes på bekostning af øvrige træarter, når der fældes træer. De karakteristiske træarter for skovnaturtyperne er listet i bilag 2.</p> <p>For arealer der ikke er Natura 2000-skovnaturtyper skal de naturligt hjemmehørende træarter fremmes på bekostning af øvrige træarter, når der fældes træer. De naturligt hjemmehørende træarter er listet i bilag 5.</p>
Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares	<p>Alt dødt træ som findes på aftaletidspunktet, skal bevares til naturligt henfald.</p> <p>Træer med hulheder (spættehuller eller større hulheder) må ikke fældes.</p> <p>Efter aftale med styrelsen vil der kunne fældes døde træer eller træer med hulheder, hvis de udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Træerne skal efterlades på arealet til naturligt henfald.</p>

## Bilag 5. Hjemmehørende træarter

Liste over hjemmehørende træarter, som bruges i forbindelse med støtteberettigelseskræterier og tilskud til træer til naturligt henfald.

Dansk navn	Latinsk betegnelse
Navr	<i>Acer campestre</i>
Spidsløn	<i>Acer platanoides</i>
Ær	<i>Acer pseudoplatanus</i>
Rødel	<i>Alnus glutinosa</i>
Vortebirk	<i>Betula pendula</i>
Dunbirk	<i>Betula pubescens</i>
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>
Skovæble	<i>Malus sylvestris</i>
Skovfyr	<i>Pinus sylvestris</i>
Bævreasp	<i>Populus tremula</i>
Fuglekirsebær	<i>Prunus avium</i>
Vintereg	<i>Quercus petraea</i>
Stilkeg	<i>Quercus robur</i>
Småbladet lind	<i>Tilia cordata</i>

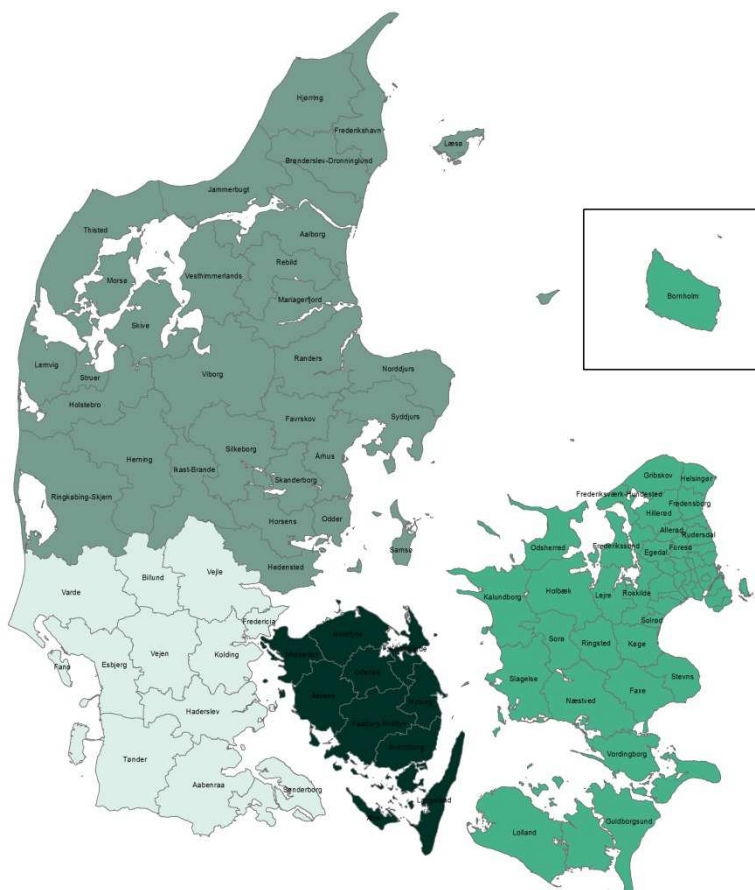


## Bilag 6. Arter, der kan optræde invasivt og hvor der kan søges tilskud om rydning

Dansk navn	Latinsk betegnelse
<b>Urter</b>	
Canadisk bakkestjerne	<i>Conyza canadensis</i>
Japan-pileurt	<i>Fallopia japonica ssp. Japonica</i>
Kæmpe-pileurt	<i>Fallopia sachalinensis</i>
Kæmpe-bjørneklo <sup>10</sup>	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
Mangebladet lupin	<i>Lupinus polyphyllus</i>
Rød hestehov	<i>Petasites hybridus</i>
Canadisk gyldenris	<i>Solidago canadensis</i>
Sildig gyldenris	<i>Solidago gigantea</i>
<b>Vedplanter – løv</b>	
Arter af bærmispel: Almindelig bærmispel, aks-bærmispel	<i>Amelanchier lamarckii</i> , <i>Amelanchier spicata</i>
Hæk-berberis	<i>Berberis thunbergii</i>
Hvid kornel	<i>Cornus alba ssp. Stolonifera</i>
Bukketorn	<i>Lycium barbarum</i>
Glansbladet hæg	<i>Prunus serotina</i>
Gyvel	<i>Cytisus scoparius</i>
Hjortetaktræ	<i>Rhus typhina</i>
Robinie	<i>Robinia pseudoacacia</i>
Rynket rose	<i>Rosa rugosa</i>
Kamtchatka-rose	<i>Rosa kamtchatica</i>
Hvid snebær	<i>Symphoricarpos albus var. laevigatus</i>
<b>Vedplanter – nål</b>	
Arter af ædelgran: Almindelig ædelgran, normannsgran, nobilis m.fl.	<i>Abies alba</i> , <i>Abies nordmanniana</i> , <i>Abies procera</i>
Arter af lærk: Europæisk lærk m.fl.	<i>Larix decidua ssp. Decidua</i>
Arter af gran: Hvid-gran, Sitka-gran m.fl.	<i>Picea glauca</i> , <i>Picea sitchensis</i>
Arter af fyr (Skov-fyr undtaget): Klit-fyr, Bjerg-fyr, Østrigsk fyr	<i>Pinus contorta</i> , <i>Pinus mugo</i> , <i>Pinus nigra var. nigra</i>
Douglasgran	<i>Pseudotsuga menziesii</i>

<sup>10</sup> Såfremt kommunen har udarbejdet en indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo, pålægges ejere eller brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten i overensstemmelse med planen. Der ydes ikke tilskud til at rydde kæmpebjørneklo, hvis ejeren har pligt til at bekæmpe, som følge af en kommunal indsatsplan.

## Bilag 7. Miljøstyrelsens lokale tilskudsenheder



### MST Østjylland

Vasevej 7  
8920 Randers NV  
Tlf. 72544000  
E-mail: ojl@mst.dk

### MST Syddjylland

Skovridervej 3, Arnum  
6510 Gram  
Tlf. 72544000  
E-mail: syd@mst.dk

### MST Fyn

Sollerupvej 24,  
5600 Fåborg  
Tlf. 72544000  
E-mail: fyn@mst.dk

### MST Storstrøm

Fejøgade 1,  
4800 Nykøbing F.  
Tlf. 72544000  
E-mail: sto@mst.dk



Miljøstyrelsen  
Haraldsgade 53  
2100 København Ø

[www.mst.dk](http://www.mst.dk)